

שתי משניות ליום משנה שלמה

י"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לטובת נשמת

רַבִּינוּ יַצְחָק ב"ר יַעֲקֹב אֶלְפִסִּי זצ"ל הגה"ק רבי מאיר בהג"ר צבי הירש מרְגְלִיִּת זצ"ל
הגה"ק רבי יוסף בהג"ר מאיר תאומים זצ"ל הגה"ק רבי עזריאל ב"ר שמעון גרין זצ"ל
הרה"ק רבי משה בהרה"ק ר' יחיאל מיכל מאויעהל זצ"ל
הרה"ק רבי שמואל בהרה"ק ר' משה אהרן זצ"ל
הגה"ק רבי הלל בהג"ר ברוך בענדיט ליכטנשטיין זצ"ל

משנה ו'

להבנת המשנה נקדים, שחכמים קבעו שיהיו מוסיפים על 'מחצית השקל' תוספת מטבע הנקראת 'קלבון'. ונחלקו בזה חכמים ורבי מאיר במשנתנו, שלדעת רבי מאיר חייב כל אדם להוסיף קלבון על מחצית השקל שלו (וטעמו יתבאר במשנה), ואילו לדעת חכמים, כל הנותן חצי שקל במטבע אחד למקדש אינו חייב להוסיף עליו קלבון, אלא אם שניים נותנים שקל שלם בשביל שניהם. הואיל והיו צריכים לתת קלבון כשכר חליפין לשולחני אילו היו פורטים אצלו את השקל לשני חצאי שקלים, התקינו שיהו חייבים ליתן אותו קלבון למקדש. בנוסף כבר למדנו בהקדמה למסכת, שהשקל האמור בתורה הוא סלע בלשון המשנה, שהוא ארבעה דינרים, ומחצית השקל היינו חצי סלע (2 דינרים) הנקרא בלשון המשנה 'שקל'.

רבינו עובדיה מברטנא

קלבון - קל בון. כלומר דבר קל ומועט שמוסיפין על מחצית השקל להכריע ביניהם.

השוקל ע"י אשה ... פטור - כגון שהלוה להם, דכיון דפטורים הן לא מחייבי בקלבון. ואי לא הלוה להם אלא שפורע בשבילם, אפילו שוקל בשביל בר חיובא פטור מן הקלבון בדלקמן.

אם שקל על ידו ועל יד חברו - בשהלוהו מיירי, ושוקל שקל שלם מחצית השקל בשבילו ומחצית השקל שמלוה לחבירו.

חייב קלבון אחד - דסבר הנותן מחצית השקל הקצוב בתורה פטור מן הקלבון, דכתיב זה יתנו, כזה יתנו ולא יותר. ושנים ששקלו שקל שלם אין נותנין אלא קלבון אחד.

רבי מאיר אומר שני קלבונות - רבי מאיר סבר השוקל מחצית השקל חייב בקלבון, הלכך שנים ששקלו שקל שלם חייבין שני קלבונות. ואין הלכה כרבי מאיר.

הנותן סלע - דהיינו שקל שלם לשולחני של הקדש, ונוטל ממנו מחציתו שנשאר לו ממנו. ושקל האמור כאן היינו מחצית השקל.

נותן שני קלבונות - בהא מודה תנא קמא דנותן שני קלבונות, אחד קלבון להכרע מחצית השקל שהוא נוטל מן ההקדש, ואחד דכיון שלא שקל מחצית השקל כמו שקצוב בתורה נתחייב בקלבון:

וְאֵלּוּ שְׁחִיבִין בְּקִלְבוֹן כְּמוֹ שְׂבִיאָרְנוּ בַּהֲקַדְמָה לַמִּשְׁנָה: לְיָוִם וְיִשְׂרָאֵלִים וְגַרִּים וְעֶבְדִּים מִשְׁחָרְרִים שכל אלו חייבים בשקלים ואף ממשכנים אותם עליהם, כמו שלמדנו במשנה ג, לפיכך חייבים הם בקלבון, **אֲבָל לֹא לְהֵנִים** אע"פ שחייבים הם במחצית השקל, מכל מקום הואיל ואין ממשכנים אותם אף בקלבון אינם חייבים, **וְנָשִׁים וְעֶבְדִּים וְקִטְנִים** לפי שאינם חייבים במחצית השקל, ואע"פ שאם נתנו שקל מקבלים מהם, מכל מקום אין מחייבים אותם בקלבון. **הַשּׁוֹקֵל עַל יָדֵי כֹהֵן** בשביל כהן, או **עַל יְדֵי אִשָּׁה** בשביל אשה, או **עַל יְדֵי עֶבֶד** בשביל עבד, **עַל יְדֵי קֶטָן** או בשביל קטן, כלומר שנתן שקל שלם, מחציתו בשבילו ומחציתו בשביל אחד מאלו שהם פטורים מן הקלבון - **פְּטוּר** מן הקלבון. **וְאִם שָׁקַל עַל יְדוֹ וְעַל יַד חֲבֵרוֹ** אבל אם נתן שקל שלם, בשבילו ובשביל חברו, וכגון שהלוהו מחצית השקל - **חַיֵּב בְּקִלְבוֹן אֶחָד** כמו שביארנו בהקדמה למשנה, **רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: שְׁנֵי קִלְבוֹנוֹת** יש מבארים טעמו של רבי מאיר (עפ"י הירושלמי), שלדעתו אף השוקל 'מחצית השקל' במטבע אחד חייב להוסיף קלבון, לפי שנאמר בפרשת שקלים "זה יתנו" - ודורש רבי מאיר: כמין מטבע של אש הראה הקב"ה למשה ואמר לו: כזה יתנו, ומכאן שאין לגרוע לעולם מערך מחצית השקל שהיה בימי משה, לפיכך כל הנותן מחצית השקל צריך להוסיף עוד מטבע כדי שיהא ערכו שווה לשקל שהיה בימי משה. אבל חכמים אינם דורשים 'זה יתנו' כרבי מאיר, ולדעתם תוספת הקלבון אינה אלא משום שכר חילופים, כמו שביארנו לעיל, לפיכך הנותן מטבע אחד של מחצית השקל פטור מן הקלבון, ושניים הנותנים שקל שלם בשביל שניהם אינם חייבים אלא בקלבון אחד (שכן זהו הסכום שהיו צריכים לשלם לשולחני עבור הפריטה). ויש מבארים, שאף לדעת רבי מאיר אין תוספת הקלבון אלא משום שכר חילופים, אלא שרבי מאיר סובר שאם שניים שוקלים שקל אחד בשביל שניהם, דנים אותם כאילו כל אחד בפני עצמו היה צריך לפרוט את השקל לשני חצאי שקלים ולכן חייבים בשני קלבונות. ואין הלכה כרבי מאיר. **הַנּוֹתֵן לְגֹזֵר שֶׁל הַקֹּדֶשׁ סֶלַע** שהוא שקל של תורה, כמו שביארנו בהקדמה, **וְנוֹטֵל מִמֶּנּוּ עוֹדֵף שֶׁקֶל - חַיֵּב שְׁנֵי קִלְבוֹנוֹת** אחד בשביל הסלע שנתן להקדש, ואחד בשביל השקל שנטל מן ההקדש, ואמנם אילו הסלע היה כולו ל'שקל', היינו בשביל שניים, היו חייבים רק קלבון אחד, כמו שביארנו לעיל לדעת חכמים, אבל עכשיו שהוא נותן את הסלע כולו להקדש והגזבר מחזיר לו שקל, נמצאו שני חילופים כאן, לפיכך חייב לתת שני קלבונות.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות
ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ז'

רבינו עובדיה מברטנא

השוקל ע"י עני - בשביל עני.

פטור - כיון שנותן להם במתנה.

האחין השותפין שחייבין בקלבון - אחים שהם שותפים שחלקו וחזרו ונשתתפו שאז הן חייבין בקלבון כשאר שני אנשים ששקלו סלעים.

פטורים ממעשר בהמה - כל הבהמות הנולדות להם כל ימי שותפותן אינן צריבין לעשר, דדרשינן בפרק (בתרא) דבכורות, יהיה לך, ולא של שותפות, ומוקמינן להאי קרא במעשר ואע"ג דבבבב כתיב.

וכשחייבים במעשר בהמה - היינו כשלא חלקו שאז חייבים במעשר, כדרשינן יכול אפילו קנו בתפוסת הבית, תלמוד לומר יהיה - מכל מקום.

פטורים מן הקלבון - שממון אביהם בחזקתו עומד, והוי כאב ששוקל ע"י בניו וע"י שכניו דפטור.

מעה כסף - אחד מעשרים וארבעה בסלע, ומשקלה ששה עשר שעורות.

חצי מעה - אחד משמנה וארבעים, ומשקלה ששנה שעורות. והלכה כחכמים.

השוקל על ידי עני בשביל עני, כלומר שנתן שקל שלם, מחציתו בשביל עצמו ומחציתו בשביל עני בתורת מתנה, **ועל ידי שכנו** או בשביל שכנו **ועל ידי בן עירו** או בשביל בן עירו - **פטור** מן הקלבון, שמאחר שהוא נותן מתנה לא חייבוהו חכמים להוסיף קלבון. והוא הדין לאב ששוקל מנכסיו בשביל בניו בתורת מתנה, שפטור מן הקלבון. **ואם הלום** אבל אם נתן בשבילם לא בתורת מתנה, אלא בתורת הלוואה - **חייב** בקלבון, כדין השוקל בשבילו ובשביל חברו (כמו שלמדנו במשנה הקודמת). **האחין והשותפין** ויש גורסים: האחין השותפין, כלומר האחים שהם שותפים בירושת אביהם **שחייבין בקלבון** היינו כשחלקו האחים בנכסים שירשו מאביהם וחזרו ונשתתפו, והרי הם כשאר כל השותפים השוקלים כאחד, שחייבים בקלבון* - **פטורין ממעשר בהמה** שכן מצווה להפריש אחד מעשרה מכל הבהמות הטהורות שיוולדו לאדם בכל שנה ושנה, כמו שכתוב: "וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט, העשירי יהיה קודש לה" (ויקרא כז, לב), אבל השותפים פטורים מלעשר את הבהמות שנשתתפו בהם, ואף את כל הוולדות שנולדו להם בשותפות. לפיכך האחים השותפים פטורים ממעשר בהמה. **וכשחייבין במעשר בהמה** כגון שלא חלקו האחים בנכסי הירושה מעולם, שנחשבים הנכסים כאילו הם עדיין ברשות אביהם, וחייבים הם במעשר בהמה מהוולדות שנולדו להם מבהמות הירושה - **פטורין מן הקלבון** כדין האב השוקל מנכסיו בשביל בניו בתורת מתנה, כמו שהזכרנו לעיל (רש"י, הרב מברטנארא)*. **וכמה הוא קלבון** שחייבים להוסיף לשקל? **מעה כסף** אחד מעשרים וארבע בסלע **דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: חצי מעה כסף (1/48 בסלע).** והלכה כחכמים.**

*אבל הרמב"ם גורס: 'האחין והשותפין' - היינו האחים וכן השותפים, ולדעתו אין השותפים פטורים ממעשר בהמה אלא מהבהמות שנשתתפו בהן תחילה, אבל הוולדות הנולדים להם בשותפות לאחר מכן מאלו הבהמות שנשתתפו בהן, חייבים במעשר, ולכן מפרש הרמב"ם את משנתנו בדרך נוספת. וכך פסק הרמב"ם: "האחין שעדיין לא חלקו מה שהניח להם אביהם. וכן השותפים שנתנו שקל על ידי שניהם פטורין מן הקלבון. במה דברים אמורים בשותפין שנשאו ונתנו במעות השותפות ונשתנה עין המעות. אבל אם הביא זה מעותיו וזה מעותיו וערבום, ועדיין לא נשתנו המעות ולא הוציאום, הרי אלו חייבין בקלבון" (הלכות שקלים ג, ד).

**בירושלמי שואלים מה עושים אם כסף הקלבון, ונחלקו בזה תנאים, רבי מאיר סובר, שדינם כדין השקלים, שכן הולך הוא לשיטתו, שהקלבון בא להשוות את ערך השקל למחצית השקל של התורה. רבי אלעזר סובר, לנדבה לקיץ המזבח, היינו להביא קרבנות עולות כשהמזבח עומד בטל ואין קרבנות חובה או נדבה להקריב עליו, רבי שמעון בן שזורי סובר, שעושים מהם ריקועי פחים ציפוי לבית קודש הקדשים, רבי אליעזר סובר, שהשולחנים היו נוטלים אותם בשכרם, לפי שהם היו גובים את השקלים, ויש אומרים להוצאת דרכים, היינו התשלום על הבאת הכסף לירושלים מכל הארץ.

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)